

**Európa
lángokban áll**
Az orosz-ukrán háború, annak okai és következményei

Asmaa Elsherbiny¹
március 7,
2022

¹ Asmaa Esmail Alsadeek Elsherbiny, tanársegéd, Közjogi Tanszék, Jogi Kar,
Mansoura Egyetem, Egyiptom, asmaa95@mans.edu.eg.

- **Absztrakt**

Az Ukrajnának szóló orosz hadüzenet nem marad észrevétlen a NATO-országok, különösen az Egyesült Államok számára, és Oroszországot nem kíméli a nemzetközi jog és a békefenntartó szerződések szabályainak megsértése, mivel az orosz háború következményei nem csak Ukrajnára korlátozódnak, hanem az emberiséget fenyegetik, tekintettel arra, hogy Oroszország hatalmas nukleáris arzenállal rendelkező ország, és ez a háború olyan nukleáris országokat is szembe fog állítani, mint az Egyesült Államok és Franciaország. Ez a háború súlyos emberveszteségekhez és a világgazdaság egészének hanyatlásához is vezet, tekintve, hogy Oroszország az egyik legnagyobb olajexportőr és az első földgázkibocsátó ország, de az első, aki ezeket a szörnyű következményeket károsítja, Oroszország, mivel az európai országok gazdasági szankciókat jelentettek be Oroszország ellen, hogy elrettentsék az Ukrajnával és a népével szembeni agresszív magatartása miatt. De ki az áldozat? Van-e joga Oroszországnak hadat üzeni Ukrajnának nemzetbiztonsága védelmében, tekintve, hogy Ukrajna a NATO-országokkal való határainak választóvonalala? Vagy Ukrajnának van joga, mint szuverén államnak, amely nem akar Oroszország köpenye alatt maradni? Milyen okai és dimenziói vannak ennek a háborúnak? A választ ezen a tanulmányon keresztül kapjuk meg.

Ebben a tanulmányban tehát az orosz-ukrán háború kitörésének okait, valamint a NATO erre adott válaszát, az Oroszországgal szemben bevezetett gazdasági szankciókat és Kína válaszát Oroszország agresszív magatartására tárgyaljuk.

- **Kulcsszavak:** Oroszország, Ukrajna, háború, orosz háború, NATO, Egyesült Államok, Európa, Kína

- **Az Oroszország és Ukrajna közötti háború kitörésének okai**

Mint ütközőállam, köteles semlegességet fenntartani Oroszország és más európai országok között, nem pedig az egyik ország szövetségese lenni a másik ellen. Oroszország így látta Ukrajnát a történelem során, hogy Ukrajna az ő határa, amelyet senki sem léphet át.

A vita Ukrajna körül hosszú ideje és történelmileg. 1997 elején "Jevgenyij Primakov" volt orosz külügyminiszter azt mondta kollégáinak, hogy a NATO Ukrajna jóváhagyása átlépné a "vörös vonalat".

Az Oroszország és Ukrajna közötti ellenségeskedés a krími probléma óta létezik. Az orosz-ukrán kapcsolatokban 1991 óta eredendő feszültség van, mert minél inkább érvényesíti Ukrajna a szuverenitását, annál inkább megkérdőjelezi azt Oroszország, és fordítva.

A Krími Köztársaság egy dél-ukrajnai félszigeten fekszik az Azovi-tenger és a Fekete-tenger között. Oroszországtól keletre a Kercsi-szoros választja el.

2014 elején a Krím a hidegháború óta a legsúlyosabb kelet-nyugati válság középpontjába került, miután Viktor Janukovics ukrán (és oroszbarát) elnököt drasztikus kijevi tüntetésekkel elűzték. Abban az időszakban oroszbarát erők uralták a Krímet, ami után a körzet lakossága - többségében orosz származásúak - népszavazáson az orosz szövetséghez való csatlakozás mellett voksolt. Szevasztopol kikötője fontos haditengerészeti bázis, és a szovjet idők óta az orosz Fekete-tengeri Flotta főhadiszállása. A Szovjetunió összeomlása után a haditengerészet szétvált Oroszország és Ukrajna között. Az orosz vezetők és a nyugati történészek arról a helyről írnak, ahol Vlagyimir (Volodimir) herceg megkeresztelte az "első orosz államot". Onnan a 2014-es hozzáadása egy normális sorozat volt; végül a terület mindig is "orosz nyelvű" volt. Putyin a Krím Oroszországba való beolvadását üdvözlő szavaiban a Krímnek a Kijevi Ruszban Ukrajnával való "közös történelmét", 1783-ban Oroszországhoz való visszatérését, valamint a "mitikus Szevasztopol városát", mint a fekete-tengeri flottilla bázisát írta le. "E helyek mindegyike szent a

ezek az orosz katonai dicsőség és példátlan bátorság szimbólumai" - mondta Putyin. A Krím Krím az orosz televízióban az "orosz" nemzet magjaként és lelkeként jelent meg.²

Az orosz flotta szevasztopoli jelenléte mindig is feszültségforrás volt Oroszország és Ukrajna között. 2008-ban Ukrajna követelte Oroszországtól, hogy ne használja a fekete-tengeri haditengerészetet a Grúziával folytatott harcában. A két ország azonban megállapodott abban, hogy az orosz haditengerészet 2017-ig marad a szevasztopoli irányítóközpontjában, de miután 2010-ben Viktor Janukovics oroszbarát ukrán elnökké választása után Ukrajna úgy döntött, hogy 2017 után 25 évvel meghosszabbítja a fekete-tengeri flotta szevasztopoli tartózkodását, cserébe azért, hogy Ukrajna kedvezményes árakat kapjon az orosz gázra.³

A Krím területe hosszú időn keresztül mindig is hatalmas értéket képviselt Oroszország számára. Olyan geostratégiai helyszín volt, amely javította Oroszország tekintélyét a Fekete-tenger térségében. Szevasztopol kikötője széleskörűen szolgálta az orosz előnyöket, és Oroszország nem kockáztathatta meg, hogy elveszítse. Bár Oroszországnak 2042-ig szóló bérleti szerződése volt a szevasztopoli krími kikötőben lévő tengerészeti bázisán, ez nem jelentett biztosítékot Oroszország számára arra, hogy Ukrajna egy napon kiszorítja az orosz fekete-tengeri flottát. Más szóval, Ukrajna NATO-hoz való csatlakozása azt jelenti, hogy Oroszország egy kockázatos hosszú és veszélyes határon fog osztozni egy olyan intézménnyel, amelyet nagymértékben aggódónak tart a biztonságáért, és olyan nagyhatalomként, amely veszélyezteti Oroszország biztonságát, mivel elérte határait Oroszország természetes válaszlépésként, hogy megvédje érdekeit, ezt minden áron elutasította, mivel Ukrajna jelentős geopolitikai helyszínnel rendelkezik. Oroszország sok éven át megpróbálta megóvni szomszédait és létrehozni egy ütközőszektor a Nyugattal szemben. Oroszországban mindig is megvolt ez az érzés, az Orosz Birodalom óta, hogy az anyaország védelmének egyetlen módja az, hogy egy biztonsági pántot hoz létre az állam körül. A szovjet korszakban ez sikerült is, de az unió megszűnése után a nemzet elvesztette a védőövét. Ez lejárató volt

² Tarasz Kuzio, Nyugati történetek "Oroszországról" és Ukrajnáról, OCT 26 2020, ISSN 2053-

8626 .p.8, <https://www.e-ir.info/2020/10/26/western-histories-of-russia-and-ukraine/>.

³Alapvető információk a Krímről 2017. április 12. <https://www.bbc.com/arabic/world-39568324>

őket, és ezt a módszert vissza kellett állítaniuk, amennyire csak lehetséges. Ez a mentalitás ahhoz vezetett, hogy Ukrajnát mindenáron a maga oldalán kellett tartani, és ennek ára a háború volt.⁴

Szuverén államként azonban Ukrajna ma már nem tekinthető pusztán a történelmi vagy a modern szovjet térség részének; Ukrajna nemcsak Oroszországgal, hanem Közép-Európával és a fekete-tengeri térség országaival is közvetlen kapcsolatban áll.⁵

Ezzel szemben az államok azt vitatják, hogy egyes nemzeti érdekek tartósak, és nem változnak az átmeneti kormányokkal. például azzal érvelnek, hogy bizonyos nemzeti vagyontárgyakra, legyenek azok stratégiai (tengeri útvonalak, kikötőkhöz való hozzáférés) vagy gazdasági (erőforrások), mindig is inkább várható, hogy külső hatalmak áhítoznak, és akkor egy országnak folyamatos nemzeti érdeke van ezek biztosításában, hogy biztosítsa gazdaságát és nemzeti védelmét⁶ .ezért A háború a NATO és az Európai Unió növekedésére adott szokásos válasz volt. A realista gondolkodók, mint Mearsheimer John J. úgy veszik a helyzetet, hogy "az Egyesült Államok és európai szövetségesei osztoznak a válságért való felelősség nagy részén". Mivel Ukrajna nyilvánvalóan vörös vonal volt Oroszország számára, és pufferállamnak számít, a Nyugatnak el kellett kerülnie egy olyan kiterjesztést, amely nyilvánvalóan destabilizálná a hatalmi stabilitást.⁷

Még ha Oroszország időnként sokkal közelebb is állt a Nyugathoz és a NATO-hoz, mint ma - egészen odáig, hogy a szervezethez való csatlakozását fontolgatta -, emlékeztetni kell arra, hogy a NATO keleti kiterjesztése jelentette veszélyt Oroszország határainak "közvetlen szomszédságában", ahol az Öböl-háború óta a Nyugat egyre inkább erőre kapott, akár a NATO, akár az egyes államok eljárásai révén. Ezt tette 1999-ben, amikor az erőszak Szerbia, egy közeli támogatója Oroszország Európában, a NATO vagy néhány tagja elfoglalták a katonai beavatkozások Afganisztánban, Líbiában és Irakban .így Az orosz vélemény, a NATO ment egy védelmi szervezet, mint volt a hidegháború időszakában, hogy egy

⁴ Eltaj Amirkhanov,2021, Analysis of the Russia-Ukraine War from the Perspectives of Three Theories of International Relations, International Black Sea University Faculty of Social Sciences, Humanities and Education, December 19, 2021

⁵ Taras Kuzio, opcit, .p15.

⁶ Scott Burchill ,The National Interest in International Relations Theory, Deakin

University, 2005, 27. o.

⁷Eltaj Amirkhanov, opcit, 1. o.

kellemetlen, NATO állt az országok, amelyek tagjai voltak az előző Szovjetunió (mint Lengyelország és a balti államok), amelyek most folyamatosan ellenséges Oroszországgal, és ami még fontosabb, Ez korábban alakított egy ütközőzóna összekötő NATO és Oroszország. Ennélfogva orosz szempontból a NATO keleti irányú kiterjesztése a hatalom és az ütközőzónák földgömbjére jelentős fenyegetésnek bizonyul. Különösen, amikor Ukrajna csatlakozik a NATO-hoz, Oroszország hozzájárul egy 2000 kilométeres határhoz a NATO-val, amit Oroszország nemzetbiztonsági szempontból tűrhetetlennek tart, mivel Ukrajna pufferállamnak tekinti.⁸

Egy figyelemre méltóan előrelátó megfigyelés. A korábbi szovjet nemzet, Ukrajna katonai, diplomáciai és földrajzi szempontból is kizárólagos helyzetet élvez az Oroszországgal való kapcsolatok tekintetében. Ukrajna egyedülálló helyzete számos tényezőtől fakad. Elsősorban olyan országról van szó, amely katonailag baráti viszonyban áll a NATO-val, de nem részesül a NATO-tagság előnyeiben. Annak ellenére, hogy az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének tagja, nagy jelentőséggel bír az euroatlanti biztonság szempontjából. Másodsor, földrajzilag a Fekete-tengeren helyezkedik el, lényeges orosz tengeri központ, és nagy földrajzi jelentőségű terület. A Fekete-tengerhez való hozzáférés hozzáférést biztosít a Földközi-tengerhez, ami alapvető fontosságú a kereskedelem szempontjából. Hasonlóképpen, a Fekete-tengerhez való hozzáférés lehetőséget biztosít a térségre való hatalom kivetítésére. Harmadsor, Ukrajna és Oroszország politikai ügyei nyugtalanok és zavarosak voltak, különösen az új ukrán kormány 2014-es beiktatása és a Krím ezt követő összekapcsolása után. Ezért Oroszország azt akarja, hogy Ukrajna semmiképpen se csatlakozhasson a NATO-hoz. Ráadásul Moszkva azt is szeretné, ha a NATO-tagok nem rendelkeznének tartós infrastruktúrával vagy haderővel Ukrajnában, és megállítanák a katonai mozgások előrehaladását az orosz határ közelében. Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete ragaszkodik ahhoz, hogy ez egy védelmi szövetség, és nem jelent fenyegetést Oroszországra nézve. Ugyanakkor a NATO azt is nyilvánvalóvá tette, hogy megerősíti, Ukrajnának szuverén országgént joga van saját döntéseket hozni, és nem hajlandó vétőjogot biztosítani Oroszországnak Ukrajna jövője felett.⁹

⁸ Giovanni Baldoni, Az orosz külpolitika elméleti elemzése: Vlagyimir Putyin alatt bekövetkezett változások, 1. fejezet, 2016. szeptember 10., 5. o.

<https://www.e-ir.info/2016/09/10/a-theoretical-analysis-of-russian-foreign-policy-changes-under-vladimir-putin/>

⁹ Jonathan Bell, december 13, 2021, <https://www.bbc.com/arabic/world-59627984>

Oroszország garanciát akar a Nyugattól arra, hogy Grúzia és Ukrajna nem csatlakozik a NATO-hoz. Továbbá azt szeretné, ha a NATO elkerülné, hogy olyan csapatokat és katonai felszerelést telepítsen a posztszovjet országokba, amelyeket Oroszország ellen használhatnának. Ezekről a kérdésekről megállapodást akar kötni az Egyesült Államokkal. Az orosz külügyminisztérium december 17-én 2021. december 17-én közzétett egy tervezetet "Szerződés az Amerikai Egyesült Államok és az Orosz Föderáció között a biztonsági garanciákról",¹⁰ amelyet az Egyesült Államok és a NATO elé terjesztett megvitatásra, kérve az Amerikai Egyesült Államok kötelezettségvállalásainak előírását a NATO további bővítésének megállítására egy keleti útvonalon, elutasítva, hogy csatlakozzon a Szovjetunió korábbi tagjainak szövetségéhez. Az USA nem alapít katonai bázisokat a korábban a Szovjetunióhoz tartozó és nem NATO-tag államok térségében, és nem fogja alkalmazni infrastruktúrájukat semmilyen katonai akció végrehajtására, a velük való kétoldalú katonai együttműködés kiterjesztésén túlmenően.¹¹

2022. január 12-én, a NATO és Oroszország közötti megbeszélések után Jens Stoltenberg NATO-főtitkár kijelentette, hogy a transzatlanti szövetség elutasította az új tagokra és a csapatok Kelet-Európából való kivonására vonatkozó orosz kéréseket. Az Emmanuel Macron francia elnökkel folytatott telefonos megbeszélésen Vlagyimir Putyin megerősítette, hogy "az USA és a NATO válaszai nem foglalkoztak Oroszország alapvető aggodalmaival, például a NATO-bővítés megállításával". Röviden, az Oroszország és a Nyugat közötti feszültségek Ukrajna miatt tovább fokozódtak.¹²

Bár Vlagyimir Putyin február 24-én bejelentette, hogy a donbásszi köztársaságok elnökeinek kérésére úgy döntött, hogy különleges katonai műveletet hajt végre Ukrajnában, hogy megvédje azokat az embereket, "akik nyolc éve szenvednek a kijevi rezsim rossz bánásmódjától és népiirtásától". Az orosz elnök hangsúlyozta, hogy Moszkva nem tervezi ukrán területek elfoglalását, a hadművelet célja Ukrajna lefegyverzése és leszerelése¹³, de mindenki látja, hogy a háború mögött az a cél áll, hogy Ukrajna stratégiai elhelyezkedése miatt ne léphessen be a NATO-ba

¹⁰ Mher Sahakyan, Az ukrán válság a többpólusú világrendben: NATO, Oroszország, 2022. február, [5. o. https://www.researchgate.net/publication/358781125](https://www.researchgate.net/publication/358781125)
<https://www.researchgate.net/publication/358781125>

¹¹ Szerződés az Orosz Föderáció és az Amerikai Egyesült Államok között a biztonsági garanciákról, 2021. december, Orosz Föderáció Külügyminisztériuma, https://mid.ru/ru/foreign_policy/rso/nato/1790818/.

¹² Mher Sahakyan, opcit, 5. o.

¹³ Az orosz és a francia katonai vezetők megvitaták az Ukrajna körüli helyzetet - felső vezetés, orosz

híregység, 2022. március 5., <https://tass.com/defense/1417041>.

Oroszországgal és az Ukrajna területén lévő közös érdekeivel kapcsolatban, mivel Oroszország attól tart, hogy a NATO új kelet-európai tagok bevonásával a befolyási övezetébe hatol, és hogy Ukrajna szövetségbe való felvétele NATO-erőket hoz a saját udvarába.

2022. március 4-én az orosz védelmi miniszter, Szergej Sojgu tábornok telefonbeszélgetést folytatott Antonio Guterres ENSZ-főtitkárral. A két fél az ukrajnai helyzetről tárgyalt, amelyben az orosz miniszter egyértelművé tette, hogy a háborús döntés abból fakad, hogy az ukrán vezetés az elmúlt nyolc évben nem hajlandó végrehajtani a minszki megállapodásokat, bátorítja a nacionalistákat és a neonácikat a hatalmi struktúrákban, és fokozta a polgári lakosság elleni bombatámadásokat a Donbasszban jelenleg is. A védelmi miniszter megjegyezte, hogy a konfliktus békés rendezéséről szóló tárgyalások nem kezdődtek meg. Ahelyett, hogy arra kérte volna a kijevi rezsimit, hogy hagyja abba az országa délkeleti részének lakossága elleni népiertást, Washington és a nyugati országok fegyverekkel kezdték elárasztani Ukrajnát, és lőszerrel a konfliktus erőszakos rendezése felé terelték. Kijevet annyira meghatotta a Nyugat támogatása, hogy bejelentette nukleáris ambícióit. A minisztérium szerint Sógun megjegyezte, hogy az Oroszországgal való ellenséges konfrontáció Ukrajna fő álláspontjává vált, "és a Nyugatnak köszönhetően olyan országgá vált, ahonnan Oroszország biztonságára fenyegetés érkezik". Sojgu hangsúlyozta, hogy "az orosz hadsereg nem fenyegeti a civileket, nem lő polgári létesítményekre, és tiszteletben tartja a nemzetközi humanitárius jogot".¹⁴

Néhány szóval élve, Oroszország mindig is határozottan védelmezte az önrendelkezéshez és szuverenitáshoz való jogát, és bírálta a nyugati intézkedéseket, amelyekkel más államok belső viszonyaiba akartak beavatkozni. Emellett ígéretet tett arra, hogy megvédi a nemzetközi jog szabályait, de Putyin ukrajnai háborúja megszegte ezt az elkötelezettséget.¹⁵ Az Európai Unió országai közös nyilatkozatban közölték, hogy az Ukrajna - egy független és szuverén ország - elleni orosz katonai támadás a nemzetközi jog és a szabályokon alapuló nemzetközi rend alapelveinek durva megsértése.¹⁶ Az orosz külpolitika mindenekfelett álló központi tényezője - amely Putyin alatt még nagyobb jelentőségre tett szert - mindig is az volt, hogy a

¹⁴ Az orosz védelmi miniszter az ukrajnai helyzetről tárgyalt az ENSZ vezetőjével, Orosz Hírügynökség, 2022. március 5., <https://tass.com/defense/1417059>.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Lexis Nexis Uni, Oroszország - Ukrajna : orosz tankok bevonulnak a kijevi térségbe, [legújabb háborús hírek](#), 2022. február 24. csütörtök, [Oroszország - Ukrajna : orosz tankok bevonulnak a kijevi térségbe, legújabb háborús hírek](#)

szuperhatalmi státuszának visszaállítása, majd megerősítése. Putyin saját szavaival élve "arra fogunk törekedni, hogy vezetők legyünk", Nyíltan elismeri, hogy Putyin nem tudta leküzdeni Oroszország presztízsveszteségét a Szovjetunió összeomlása után, amelyet a huszadik század legfőbb geopolitikai csapásaként emlegetett. Ezért Oroszország mindig is egyenrangúnak tartotta magát az Egyesült Államokkal és Európával, és nem áll szándékában, hogy ezek vezessék. Mindig is biztosította helyét, mint önálló stratégiai szereplő, mert Oroszország történelmileg rendkívüli országnak tekintette magát.

- **Európai reakció Oroszország agressziójára**

Az Egyesült Államok ismeri Oroszország követeléseit, és nagyon jól tudja, hogy az Ukrajnához való közeledés milyen következményekkel járna Oroszországra és nemzetbiztonságára nézve. Oroszország 2021 végén átadott az Egyesült Államoknak egy listát azokról a követelésekről, amelyek kulcsfontosságúak ahhoz, hogy elkerüljék egy teljes körű katonai konfliktus lehetőségét Ukrajnában. Egy Moszkvában egy amerikai diplomatának átadott szerződéstervezetben az orosz kormányzat követelte a NATO keleti irányú növekedésének hivatalos leállítását, a szövetség katonai infrastruktúrájának (például fegyverrendszerek és bázisok) további bővítésének tartós befagyasztását a volt szovjet térségben, valamint az Ukrajnának nyújtott nyugati katonai segítség megszüntetését.¹⁷

Oroszország azzal vádolja a NATO-országokat, hogy "pumpálják" Ukrajnát fegyverekkel, és azt mondta, hogy az Egyesült Államok feszültséget okoz a térségben, mivel fő követelése, hogy álljon el a NATO keleti kiterjesztésétől, Szergej Rjabkov külügyminiszter pedig a jelenlegi tárgyalások után azt mondta, hogy "abszolút kötelező biztosítani, hogy Ukrajna soha ne csatlakozzon".¹⁸

Az ukrán fegyveres erők és a nyugati elemzők is tudják, hogy a nagy képességbeli különbségek miatt a most Ukrajna körül keringő több mint 190 ezer orosz katonai és belvédelmi személyzet műveletei valószínűleg elmerítik az ország hagyományos védelmét. Volodimir Zelenskij általános toborzást rendelt el, az ukránok pedig páratlan hadviselésbe kezdtek és elhúzódó harcra készülnek. Mi lehet a szélsőséges ukrán ellenállás

¹⁷Dmitri Trenin, What Putin Really Wants in Ukraine Russia Seeks to Stop NATO's Expansion, Not to Annex More Territory, 2021. december 28., <https://www.foreignaffairs.com/articles/russia->

[fsu/2021-12-28/what-putin-really-wants-ukraine.](#)

¹⁸ Joseph Lee, Oroszország-ukrán válság: UK sending weapons to defend Ukraine, says defence secretary, 18 January, 2022, <https://www.bbc.com/news/uk-60033012>.

belekeveredni? Mi a valószínűsíthető hatékonyság és mik a veszélyek? Milyen támogatást tud nyújtani a globális társadalom?¹⁹

Oroszország szárazföldön, tengeren és levegőben 2022. február 24-én kezdett pusztító agressziót Ukrajna ellen, egy 44 millió polgárral rendelkező európai demokratikus rendszer ellen. Katonasága városközpontokat lőtt és felrobbantotta a fővárost, Kijevet, ami menekültek tömeges távozását eredményezte. Vlagyimir Putyin hónapokig tagadta, hogy megtámadná szomszédját, de aztán megszegte a békeszerződést, és elindította a Németországban "Putyin háborújának" nevezett hadjáratot, ezredeket küldött Észak-, Dél- és Kelet-Ukrajnába.

Miközben a halálos áldozatok száma egyre nő, az orosz vezetőnek azzal a váddal kell szembenéznie, hogy aláássa a békét Európában. Hogy mi történik ezután, azt láthatjuk²⁰

Egy ukrán nagykövet jellemezte az ország vezetőit:

"Az ukrán elnökök az elmúlt 20 évben egyensúlyt teremtettek azzal a céllal, hogy Ukrajnát azonosítani tudják az európai térképen, biztosítva, hogy Ukrajna ne a terjeszkedő Európa és a lázadó Oroszország közötti határként végezzenek."²¹

Ha Ukrajna nem törik össze, Oroszország hatalmas árat fizethet. Ukrajna védelmezői a hét éve tartó kelet-ukrajnai agresszió miatt szigorú földrajzi hatókörrrel és hadsereggel rendelkeznek. Azzal, hogy elhárítják Oroszország gyors körülzárási törekvéseit. Stingerek lelőhetik az orosz légiszállítókat és helikoptereket, hogy logisztikai támogatást nyújtsanak a fejlett harcosoknak a lehetséges nyugati válasz Oroszország új agressziójára, ha Ukrajna körülményei veszélyesebbé válnak, nemcsak az ukrán erők felkészítésének és felszerelésének bővítése és pénzügyi szankciók bevezetése lehet Oroszországgal szemben. Az Egyesült Államok vagy a NATO-szövetségesek szükségét látják a beavatkozásnak az erők számára, Így az Egyesült Államok és társai megerősíthetik a NATO keleti határát fő szárazföldi és légi egységekkel. Növelhetik a precíziós lőszerkészletét, mint az új Precision Strike átlagos hatótávolságú ballisztikus lövedék. A kiterjesztett hatótávolságú PGM lőszer Oroszország általi esetleges széles körű alkalmazása miatt a NATO

¹⁹ Stephen J. Flanagan és Marta Kepe, What Kind of Resistance Can Ukraine Mount?, 2022. február 28., <https://www.rand.org/blog/2022/02/what-kind-of-resistance-can-ukraine-mount.html>.

²⁰ Paul Kirby, Miért szállja meg Oroszország Ukrajnát, és mit akar Putyin? March 3, 2022 <https://www.bbc.com/news/world-europe-56720589>

²¹ Julia Sinitsky, 2015, EU-Ukrajna kapcsolatok a 2014-es Majdan előtt. Revolution, ISSN 2053-8626, 2015. április 23., 2. o. <https://www.e-ir.info/2015/04/23/eu-ukraine-relations-before-the-2014-maidan-revolution/>

esetleg tovább kell fejlesztenie légi katonai védelmét. De az Egyesült Államokban vagy a NATO-ban nincs konszenzus arról, hogy harci erőiket Ukrajnába vezényeljék. Ennek egyik oka az a rettegés lehet, hogy a közeli konfliktus egy szélesebb körű európai háborút eredményezhet, talán még az orosz nukleáris fenyegetést is kockáztatva. Az orosz elnök 2014-ben azt mondta, hogy "készen állunk arra, hogy nukleáris fegyvereket helyezünk készülségbe". 2018-ban egy videón egy Floridát támadó, felfegyverzett nukleáris lövedéket szimuláló kérkedő mutatta be, 2022. március 4-én pedig az ukrán hatóságok bejelentették, hogy eloltották a tüzet Európa legnagyobb atomerőművében, amelyet orosz bombázás gyújtott meg, miközben az orosz erők átvették az ellenőrzést a telephely felett. 2022. március 4-én Zaporizzsja a legnagyobb Ukrajna négy atomerőműve közül, amelyek együttesen az ország elektromos energiájának mintegy felét szolgáltatják. Volodimir Zelenskij ukrán elnök azt mondta, hogy olyan robbanástól tart, amely "mindenki végét jelentheti". Európa végét. Európa kiürítése".²² Egyúttal súlyos aggodalmát fejezte ki a zaporizzsjai atomerőműben éjszaka keletkezett tűz miatt. Beszédében azt is mondta: "Ez egy második és nagyobb Csernobillal fenyeget". Majd így folytatta szavait: "Nem tudjuk, hogyan fog végződni a tűz az erőműben, és mikor lesz robbanás, vagy mikor nem történik meg. Senki sem fogja kiszámítani a végéig"²³. Míg az ukránok nem biztos, hogy képesek lesznek legyőzni egy nagyszabású támadást; jelentős szenvedőket és veszteségeket okozhatnak. Röviden, az Egyesült Államok és társai a NATO-ban és Ukrajnában azonnali és fájdalmas költségeket tudnak érvényesíteni bármely orosz hódítóra. És ezután még néhány évig Oroszország egy megerősödött NATO fegyveres erővel nézhet szembe.²⁴ Szergej Lavrov orosz külügyminiszter azzal vádolta a Nyugatot, hogy "nukleáris háborúra gondol". "Mindenkinek tudnia kell, hogy egy harmadik világháború csak nukleáris lehet" - mondta egy online sajtótájékoztatóján.²⁵

- **Oroszország elleni gazdasági szankciók**

²² Részletesen, mi történt a nukleáris terror éjszakáján?, Sky News Arabia - Abu Dhabi március 4., 2022 <https://www.skynewsarabia.com>

²³Nexis Uni, Zelenskij komolyan riasztott a tűz a Zaporizzsjai Atomerőműben, 2022. március 4.

²⁴ William Courtney és Peter A. Wilson, If Russia Invaded Ukraine, December 8, 2021, <https://www.rand.org/blog/2021/12/expect-shock-and-awe-if-russia-invades-ukraine.html>²⁵
Oroszország és Ukrajna: Herszon Oroszország kezére került, Lavrov szerint egy világháború "csak nukleáris lehet" 2022. március 3. <https://www.bbc.com/arabic/world-60603346>
és elérhető a <https://www.telesurenglish.net/news/LIVE-We-Will-Not-Let-Anyone-Destabilize-Us-Russia-Warns-20220303-0006.html> oldalon.

Annak érdekében, hogy elrettentsék Oroszországot az Ukrajna elleni háborúja és a nemzetközi jog szabályainak megsértése miatt, az országok és a nemzetközi vállalatok gazdasági szankciókkal fejezték ki elégedetlenségüket az Ukrajnában zajló erőszak és pusztítás miatt, és ami az orosz háború súlyos következményeként bekövetkezhet, ezért az Ukrajna elleni orosz inváziót követő héten az amerikai és európai szövetségesek számos lépést tettek Putyin és kormányának tagjai személyes megbüntetésére, és elvágták Oroszország hozzáférését a globális pénzügyi rendszerhez. Életbe lépett egy sor, az oroszországi pénzügyi rendszert célzó gazdasági szankció. A példátlan szankciók és a gazdasági háború kategóriájába soroltak olyanok, mintha pusztító fegyvert vetnének be a gazdasági háború hadszínterén. Célja, hogy egész Oroszországot mély recesszióba taszítsa, aminek azonnali ára lehet a pénzügyi és társadalmi stabilitás szempontjából.²⁶ Nancy Pelosi, a képviselőház elnöke méltatta Biden közelmúltbeli lépéseit Putyin megbüntetésére, mondván: "Nemzetünk és az egész világ tanúja volt Biden elnök eltökéltségének, hogy a demokrácia győzni fog az autokrácia felett. Amerika elkötelezettsége Ukrajna szuverenitása és az ukrán nép iránt továbbra is szilárd. A kongresszus támogatja az elnök határozott vezetését az Oroszország által előre megfontolt és indokolatlan Ukrajna elleni háborúval szembeni szövetséges válaszlépések megerősítésében". Biden többször is jelezte, hogy nem fognak amerikai erőket a konfliktusba bevonni, és a Pentagon a hét elején közölte, hogy nem tervezik repüléstilalmi övezet létrehozását Ukrajna felett, Volodimir Zelenszkij ukrán elnök kérése ellenére sem.²⁷ Az ukrán elnök támadta a NATO vezetőit, amiért nem hajlandóak repüléstilalmi övezetet bevezetni egész országa fölé. Zelenszkij tüzes szavakkal azt mondta, hogy a Nyugat nem hajlandó beavatkozni, ami "zöld utat" adott Oroszországnak, hogy továbbra is bombázzon városokat és falvakat. A NATO vezetői úgy vélik, hogy a repüléstilalmi övezet bevezetése konfliktushoz vezetne Moszkvával. Az orosz elnök 2022. március 6-án azt mondta, hogy minden olyan ország, amely ilyen lépést tesz, "az adott ország részéről fegyveres konfliktusban való részvételt" fog jelenteni.²⁸ Ráadásul a közvélemény-kutatások azt mutatják, hogy az amerikaiaknak kevés kedvük van ahhoz.

²⁶ Simon Jack - Faisal Islam, Oroszország és Ukrajna: , 2022. február 28., BBC <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368>.

²⁷ Katherine Gypson, Az amerikai törvényhozók versenyeznek, hogy megegyezzenek az orosz szankciókról szóló jogszabályban március 2, 2022 <https://www.voanews.com/a/us-lawmakers-race-to-agree-on-russia-sanctions-legislation-/6467928.html>

²⁸ Oroszország inváziója Ukrajnában: Zelenszkij elnök megtámadja a NATO-t, amiért nem

hajlandó repüléstilalmi övezetet bevezetni, március 6., 2022

<https://www.bbc.com/arabic/world-60633848> <https://www.bbc.com/arabic/world-60633848>

egy európai szárazföldi konfliktus miatt. A CNN által végzett közvélemény-kutatás szerint az amerikaiak 42%-a mondta azt, hogy támogatná a katonai fellépést, ha a szankciók kudarcot vallanának. "Itt az ideje, hogy eldobjuk a kalapácsot, leállítsuk az egész orosz gazdaságot, és többet tegyünk Ukrajna védelmének megsegítésére" - mondta Jim Risch republikánus szenátor, a tanács külügyi ügynökségének csúcsrepublikánusa egy szerdai sajtótájékoztatón. Biden bejelentette, hogy az Egyesült Államok követi európai szövetségeseit, és lezárja légtérét az orosz járatok előtt, valamint munkacsoportot hoz létre az orosz oligarchák vagyonának felkutatására²⁹.

A NATO úgy döntött, hogy további több száz katonát küld Kelet-Európába, hogy megvédje területét egy esetleges orosz támadástól, az Európai Unió pedig azt mondta, hogy több százmillió dollárral járul hozzá Ukrajna felfegyverzéséhez, Oroszország pedig "különleges készségbe" helyezte nukleáris erőit, hogy szembenézzen az általa "agresszióknak" nevezett támadással. NATO³⁰

Putyin maga is kijelentette, amikor elindította invázióját: "Készen állunk bármilyen eredményre"³¹

Amikor Ukrajnában kitört a konfliktus, a BP olajtársaságot azonnali feszültség érte. A vállalatnak hatalmas részesedése van az orosz energiaóriásban, a Rosznyeftben, de napokon belül kijelentette, hogy a folyamatot elveti. Az Apple leállította termékeinek teljes értékesítését Oroszországban, plusz korlátozta egyéb szolgáltatásait, mint az Apple Maps és az Apple Pay, sőt, még az üzletei is bezártak. "A vállalatok nem akarnak kapcsolatba kerülni az orosz rendszerrel és azzal, ami Ukrajnában történik" - mondta Weaver. Az oroszországi üzletük lehet nyereséges, de "a világ többi része többet számít", ha ilyen hírnévvesztélyről van szó. A Jaguar Land Rover, az Aston Martin, a General Motors és a Rolls-Royce azon autógyártók közé tartozik, amelyek az ukrajnai vita miatt leállították a járművek szállítását Oroszországba. A JCB építőipari gépgyár szintén felfüggesztette pillanatnyilag az összes folyamatot. A svéd divatóriás H&M lett a legújabb kiskereskedő, amely kivonult az orosz piacról, és még több

²⁹Katherine Gypson, opcit

³⁰ Oroszország és Ukrajna: március 1., 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world>
<https://www.bbc.com/arabic/world>
<https://www.bbc.com/arabic/world>
<https://www.bbc.com/arabic/world>

³¹James Landale, Ukrajna: Hogyan érhet véget a háború? Öt forgatókönyv, 2022. március 3., <https://www.bbc.com/news/world-europe-60602936>.

a vállalatok követhetik a példát - mondta Maureen Hinton a GlobalData kereskedelmi tanácsadó cégtől. A brit Boho divatcég szintén leállította az Oroszországba irányuló eladásokat, valamint bezárta az országban működő weboldalait.³²

Az Egyesült Államok és más nyugati hatalmak kemény gazdasági szankciókkal fenyegetik Oroszországot, ha az megszállja Ukrajnát.

Az egyik jelenleg fontolgatott intézkedés Oroszország kizárása a Swift nevű pénzáttalási rendszerből, amely egy olyan világméretű pénzküldő szolgáltatás, amelyet több mint 200 ország több ezer pénzügyintézete használ. Boris Johnson brit miniszterelnök a képviselőknek azt mondta, hogy Oroszország megakadályozása "erős fegyver" lenne. Ez nagyon megnehezítené az orosz bankok külföldi üzleti tevékenységét³³.

Annak ellenére, hogy az Egyesült Államok és NATO-szövetségesei figyelmeztették, hogy az Ukrajna elleni bármilyen orosz támadásnak "súlyos gazdasági következményei" lennének, Moszkva katonai erősítése a határon folytatódik.³⁴

Az európai gazdasági szankcióknak megfelelően Franciaország nem nézte tétlenül ezt az erőszakos háborút, hanem lefoglalt két orosz hajót és megbénított három másikat. Franciaország lefoglalta a Baltic Leader nevű hajót és az Amore Vero nevű jachtot, amely Igor Sztesin, a Rosznyeft olajvállalat vezetőjének tulajdonában van. A francia hatóságok három orosz teherhajót is befagyasztottak Fos-sur-Mer, Saint Malo és Lorient kikötőiben.³⁵

Nagy-Britannia számos további szankciót is bevezetett:

- Az orosz bankok eszközeinek befagyasztása és kizárása a brit pénzügyi rendszerből.
- Hozzanak törvényeket annak megakadályozására, hogy az orosz vállalatok és a kormány pénzt szedjenek ki a brit piacokról.

³² Orosz invázió Ukrajnában: mely cégek mondták le oroszországi tevékenységüket 2022. március 3. <https://www.bbc.com/arabic/business-60606859>

³³ James Landel, Oroszország és Ukrajna: Január 28., 2022

<https://www.bbc.com/arabic/world-60157244> <https://www.bbc.com/arabic/world->

[60157244 https://www.bbc.com/arabic/world-60157244](https://www.bbc.com/arabic/world-60157244)

<https://www.bbc.com/arabic/world-60157244>

³⁴ Jonathan Bell, opcit

³⁵ Telesurhd, 2022. március 3., <https://www.telesurenglish.net/news/LIVE-We-Will-Not-Let-Anyone-Destabilize-Us-Russia-Warns-20220303-0006.html>

- A polgári és katonai célokra egyaránt felhasználható áruk kiviteli engedélyének felfüggesztése.
- A csúcstechnológiai termékek és olajfinomító berendezések kivitelének megszüntetése.
- Az oroszok által a brit bankokban elhelyezhető pénzösszeg felső határának meghatározása.³⁶

"Ez az első adag... és további szankciók bevezetésére készülünk" - mondta a brit miniszterelnök.³⁷

Egyesek szerint az orosz vezetés, amely nagyon drasztikus lépések mellett döntött, talán megértette az eredményeket, sőt tudatosan várta azokat. Megfordította a Nyugattal való együttműködés lapját. Ez nem jelenti azt, hogy az izolacionizmus lesz a mérce, de a politikai kommunikáció egy jelentős történelmi fejezetének végét jelzi. Az új hidegháború nem fog gyorsan véget érni. Egy idő után a közelmúltbeli katonai folyamat hanghatásai valószínűleg csökkenni kezdenek, és a kapcsolatok valamilyen formája újraindul, de a határvonal megkerülhetetlenül meghúzódott. Még egy kényelmes forгатókönyv szerint is több évbe telik, amíg a szankciókat felemelik, és a kapcsolatok szelektíven és fokozatosan helyreállnak. A gazdasági prioritások reformja különleges megközelítést igényel, amely bizonyos szempontból katalizálja, más szempontból pedig lassítja a haladást. Az orosz társadalom leghatékonyabb részének meg kell értenie, hogy a régi életmódjuknak vége. Amikor elhatározta, hogy próbára teszi a hatalmát, egyúttal az egész világ számára lényeges változás ügynökévé vált.³⁸

• **Az Oroszország szövetségeseiként ismert Kína reakciója az Ukrajnával kapcsolatos agresszív álláspontjára**

Oroszország Kínával való együttműködésének kérdése jelentős kérdés, mivel mindkét ország nagyhatalomként felsőbbrendű szerepre törekszik a világban.

³⁶ Oroszország inváziója Ukrajnában: Milyen szankciókat vetnek ki Moszkvára? Február 28, 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world-60558971>

³⁷ Oroszország és Ukrajna: Milyen szankciókat vetnek ki Moszkvára? február 23, 2022, <https://www.bbc.com/arabic/world-60488050>

³⁸ Fjodor A. Lukjanov, Egy korszak vége, a nyugati együttműködés lapja "megfordult" 2022. március 1., <https://eng.globalaffairs.ru/articles/the-end-of-an-era/>.

Elemzők szerint Kína közvetítőként pozicionálja magát Oroszország és a háborúban megosztott Ukrajna között, hogy globális vezető szerepet töltsön be, és pontokat szerezzen a Nyugaton. A kínai külügyminisztérium szóvivője, Wang Wenbin egy múlt havi sajtótájékoztatón Ukrajnával kapcsolatban azt mondta, hogy Kína "szilárd és elvi álláspontja", hogy minden ország szuverenitását tiszteletben tartja.³⁹

Például közös tengeri hadgyakorlatokat tartottak olyan térségekben, mint a Dél-kínai-tenger, a Sanghaji Együttműködési Szervezeten keresztül közösen dolgoztak az USA katonai jelenlétének csökkentésén Közép-Ázsiában, és követik az információbiztonságról szóló nemzetközi megállapodást⁴⁰.

A Valdai Nemzetközi Párbeszéd Fórum 2016-os jelentése két fő csoport létezését látja a világban: A nemzetközies közé tartozik "az Amerikai Egyesült Államok, az Európai Unió és szövetségeseik", míg a másodikba "Kína, Oroszország és egy sor más, őket támogató ország".⁴¹ Rámutat A jelentés kiemeli az orosz katonai és a kínai gazdasági hatalom közötti potenciális szinergiákat a világban, amikor alábecsüli a konfliktus veszélyét Közép-Ázsia felett, de még mindig kétséges, hogy mi Ha az Oroszország és Kína közötti kapcsolat, az együttműködés érvényesül? Oroszország számára a jelenlegi nemzetközi rendszer alapvető logikája az Egyesült Államok hegemóniája. Míg az Egyesült Államok a szövetségesek beleegyezésére és együttműködésére törekszik, és azt állítja, hogy az amerikai ügynöktől független szabályok, normák és szabványok alapján működik, addig az orosz vezetők és elemzők aggódva látják az USA szövetségesi feletti ellenőrzést és a globális normák manipulálását⁴².

A kínai külügyminisztérium szóvivője, Wang Wenbin egy múlt havi sajtótájékoztatón Ukrajnával kapcsolatos kérdésre válaszolva azt mondta, hogy a szuverenitás tiszteletben tartásával

³⁹ Ralph Jennings Kína közvetítőként lép fel Oroszország és Ukrajna között 2022. március 2. <https://www.voanews.com/a/china-positions-itself-as-mediator-between-russia-ukraine/6467503.html>

⁴⁰ Az SCO tagállamai vezetőinek nyilatkozata, Asztana, Kazahsztán, China Daily, 2005. július 5.

⁴¹ Oleg Barabanov, Timofey Bordachev, Fjodor Lukjanov, Andrey Sushentsov, Dmitry Suslov, and Ivan Timofeev, War and Peace in the 21st Century: Nemzetközi stabilitás és egyensúly a Moszkva, Type New: Valdai International Forum for Dialogue, 2016. január 21., 8. o.

⁴² Radin Andrew és Reach Clint, Russian views of the international order, Rand Corporation, 2017. május 18., 52. o.

Kína "szilárd és elvi álláspontja". "Ez egy lehetőség annak bizonyítására, hogy Kína nem felülvizsgálati erő, hogy tiszteletben tartja a nemzetközi jogot, hogy tiszteletben tartja a szuverenitást. Ha ez így lesz, akkor valószínű, hogy Kína sokkal határozottabb álláspontot fog képviselni Ukrajnával kapcsolatban" - mondta Stephen Nagy, a magas rangú tisztviselő. Thayer, a tokiói Nemzetközi Keresztény Egyetem politikai és nemzetközi tanulmányok docense szerint a sikeres közvetítés különösen Kínának segítene abban, hogy "hírnevet szerezzen Európának". Szerinte ez a kapcsolat több kereskedelmet eredményezhet az eurázsiai országok között. Kína 2020-ban az Európai Unió harmadik legnagyobb exportpartnere és az Európai Unió legnagyobb importpartnere volt.⁴³

• **Következtetés**

Ha a földrajz a végzet, akkor Oroszországnak az a sorsa, hogy a világ szuperhatalma legyen Euráziában. A világ messze legnagyobb országa, amely a Csendes-óceántól a Jeges-tengerig és a Barents-tengerig húzódik, hatalmas szárazföldi területen, amelynek kétharmada Ázsiában, egyharmada pedig Európában található. Stratégiai fekvése, gazdag természeti erőforrásai, világelső nukleáris arzenálja és az egyik legerősebb fegyveres erő az összes ország közül az orosz állam tekintélyét és geopolitikai hatalmát adja, ami lehetőséget biztosít Moszkvának arra, hogy fontos, befolyásos és globális szerepet játsszon, miközben mondhatjuk, hogy Ukrajna az Oroszországgal való határai miatt földrajzi helyhez van kötve⁴⁴, és földrajzilag is mondhatjuk, hogy Ukrajna az Oroszországgal való határai miatt földrajzi helyhez van kötve.

Miért ne zavarhatná Oroszországot Ukrajna NATO-csatlakozása, hogy több mint 30 ország katonai erőivel minden oldalról bekerítse Oroszországot, és ezek közül néhányan ellenségesek Oroszországgal szemben. Értékelem, hogy Oroszország ukrajnai stratégiája reakció arra, hogy fél a NATO gazdasági terjeszkedésétől és bekerítésétől, valamint a nemzetbiztonságát fenyegető veszélytől, ugyanakkor nem értek egyet azzal a logikával, hogy a cél az lenne, hogy nagyhatalomként jelenjen meg.

⁴³ Ralph Jennings, opcit.

⁴⁴ Mher D Sahakyan, Oroszország nagy eurázsiai partnerségi stratégiája: Objectives and Prospects, 2021. szeptember 29., <https://www.asiaglobalonline.hku.hk/russias-greater-urasian-partnership-strategy-aims-and-prospects>.

Végül, de nem utolsósorban, ha a NATO csatlakozik az Oroszország és Ukrajna közötti háborúhoz, az egy harmadik világháborúhoz vezethet, és korunk világháborúja nem lesz más, mint egy nukleáris háború. Mivel Oroszország és a NATO-tagok, különösen az Egyesült Államok és Franciaország, félelmetes nukleáris hatalmak, a köztük lévő konfliktus elképzelhetetlenné eszkalálódhat, ami a világ számára megsemmisítő katasztrófát és az emberiség teljes pusztulását jelentené, ezért a nemzetközi szervezeteknek és más országoknak mindig arra kellene ösztönözniük, hogy folytassák a diplomáciai erőfeszítéseket, és ne folyamodjanak háborúhoz a helyzet megoldása érdekében, és próbálják meg békésen rendezni a konfliktust.

De ha az ügy nem halad a barátságos forgatókönyv felé, és ha a háború nem áll meg, és ha minden fél makacsul viselkedik egymással szemben, akkor ez azt jelenti, hogy egy harmadik világháború küszöbén állunk?

Erre a jövőbeni események adnak majd választ.

- **Hivatkozások**

Scott Burchill ,Senior Lecturer in International Relations,2005, The National Interest in International Relations Theory, Deakin University

Giovanni Baldoni ,2016 ,Az orosz külpolitika elméleti elemzése: Vlagyimir Putyin alatt bekövetkezett változások, , SEP 10 2016

<https://www.e-ir.info/2016/09/10/a-theoretical-analysis-of-russian-foreign-policy-changes-under-vladimir-putin/>

Eltaj Amirkhanov,2021, Analysis of the Russia-Ukraine War from the Perspectives of Three Theories of International Relations, International Black Sea University Faculty of Social Sciences, Humanities and Education, December 19, 2021

Julia Sinitsky,2015, Az EU és Ukrajna kapcsolatai a 2014-es Majdan előtt.

Revolution, APR 23 2015, ISSN 2053-8626<https://www.e-ir.info/2015/04/23/eu-ukraine-relations-before-the-2014-maidan-revolution/>

Oleg Barabanov, Timofey Bordachev, Fjodor Lukjanov, Andrey Sushentsov, Dmitry Suslov, and Ivan Timofeev, War and Peace in the 21st Century: Nemzetközi stabilitás és egyensúly a Moszkva, Type New: Valdai Nemzetközi Párbeszéd Fórum, 2016. január 21.

Christopher Kernan Schmidt, 2020, Evaluating Russia's Grand Strategy in Ukraine, JUL 6 2020, ISSN 2053-8626 <https://www.e-ir.info/2020/07/06/evaluating-russias-grand-strategy-in-ukraine/>

Tarasz Kuzio, A háború hatása és a béke kilátásai Oroszország között and Ukraine, NOV 30, 2020, 8626-2053 ISSN, <https://www.e-ir.info/2020/11/30/impact-of-war-and-prospects-for-peace-between-russia-and-ukraine/>

Oroszország - Ukrajna : orosz tankok bevonulnak a kijevi térségbe, legújabb háborús frissítés, 2022. február 24., lexis Nexis Uni®

Mher Sahakyan, Az ukrán válság a többpólusú világrendben: NATO, Oroszország, 2022. február <https://www.researchgate.net/publication/358781125>
<https://www.researchgate.net/publication/358781125>
<https://www.researchgate.net/publication/358781125>
<https://www.researchgate.net/publication/358781125>

Radin Andrew and Reach Clint, Russian views of the international order , Rand Corporation, 2017. május 18.

Alapvető információk a Krímről April 12, 2017 <https://www.bbc.com/arabic/world-39568324>

Jonathan Bell, december 13. 2021. <https://www.bbc.com/arabic/world-59627984>.
<https://www.bbc.com/arabic/world-59627984>.

Szerződés az Orosz Föderáció és az Amerikai Egyesült Államok között a biztonsági garanciákról, 12/2021, az Orosz Föderáció Külügyminisztériuma
https://mid.ru/ru/foreign_policy/rso/nato/1790818/.

Az orosz és a francia katonai vezetők megvitatták az Ukrajna körüli helyzetet - felső vezetés, Orosz Hírügynökség, március 5. 2022, <https://tass.com/defense/1417041>.

Az orosz védelmi miniszter az ukrainai helyzetről tárgyalt az ENSZ vezetőjével, Orosz Hírügynökség, 2022. március 5., <https://tass.com/defense/1417059>.

Oroszország - Ukrajna : orosz tankok bevonulnak a kijevi térségbe, legújabb háborús frissítés, 2022. február 24., csütörtök, lexis Nexis Uni® [Oroszország - Ukrajna : orosz tankok bevonulnak a kijevi térségbe, legújabb háborús frissítés](#)

Dmitri Trenin, What Putin Really Wants in Ukraine Russia Seeks to Stop NATO's Expansion, Not to Annex More Territory , December 28, 2021, <https://www.foreignaffairs.com/articles/russia-fsu/2021-12-28/what-putin-really-wants-ukraine>

Joseph Lee, Oroszország-ukrán válság: UK sending weapons to defend Ukraine, says defence secretary , 18 January, 2022, <https://www.bbc.com/news/uk-60033012>.

Stephen J. Flanagan és Marta Kepe, What Kind of Resistance Can Ukraine Mount?, 2022. február 28., <https://www.rand.org/blog/2022/02/what-kind-of-resistance-can-ukraine-mount.html>.

Paul Kirby Miért szállja meg Oroszország Ukrajnát, és mit akar Putyin? Március 3.2022 <https://www.bbc.com/news/world-europe-56720589>

Részletesen... Mi történt a nukleáris terror éjszakáján? , Sky News Arabia - Abu Dhabi március 4, 2022 <https://www.skynewsarabia.com> <https://www.skynewsarabia.com> <https://www.skynewsarabia.com>

Zelenszkijt komolyan riasztotta a tűz a zaporizzsjai atomerőműben, 2022. március 4. , Nexis Uni[®]

William Courtney és Peter A. Wilson, If Russia Invaded Ukraine, 2021. december 8., <https://www.rand.org/blog/2021/12/expect-shock-and-awe-if-russia-invades-ukraine.html>

Simon Jack - Faisal Islam, Oroszország és Ukrajna: , 2022. február 28., BBC <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368> <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368>, BBC <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368>, BBC <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368>, <https://www.bbc.com/arabic/world-60550368>

\ Katherine Gypson, US Lawmakers Race to Agree on Russia Sanctions Legislation March 02, 2022 <https://www.voanews.com/a/us-lawmakers-race-to-agree-on-russia-sanctions-legislation-/6467928.html>

Oroszország inváziója Ukrajnában: Zelenszkij elnök megtámadja a NATO-t, amiért nem hajlandó repüléstilalmi övezetet bevezetni, március 6., 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world-60633848> <https://www.bbc.com/arabic/world-60633848>

Oroszország és Ukrajna: Mi a NATO létrehozásának célja, és miért nem akar katonai beavatkozni az orosz invázióval szemben? Március 1, 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world>

James Landale, Ukrajna: Hogyan érhet véget a háború? Öt forgatókönyv március 3. 2022 <https://www.bbc.com/news/world-europe-60602936> <https://www.bbc.com/news/world-europe-60602936> <https://www.bbc.com/news/world-europe-60602936>

Orosz invázió Ukrajnában: mely cégek mondták le tevékenységüket Oroszországban március 3.2022 <https://www.bbc.com/arabic/business-60606859>

James Landel, Oroszország és Ukrajna: Milyen szankciókat vethet ki a Nyugat Moszkvára? január 28. 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world-60157244>

március 3, 2022, TeleSurHd <https://www.telesurenglish.net/news/LIVE-We-Will-Not-Let-Anyone-Destabilize-Us-Russia-Warns-20220303-0006.html>

Oroszország inváziója Ukrajnában: Milyen szankciókat vetnek ki

Moszkvára? Február 28, 2022 <https://www.bbc.com/arabic/world-60558971>

Oroszország és Ukrajna: Milyen szankciókat vetnek ki Moszkvára?
február 23, 2022, <https://www.bbc.com/arabic/world-60488050>

FYODOR A. LUKYANOV, Egy korszak vége A Nyugattal való együttműködés lapja 2022. március 1., <https://eng.globalaffairs.ru/articles/the-end-of-an-era/>

Ralph Jennings Kína közvetítőként pozicionálja magát Oroszország és Ukrajna között 2022. március 02., <https://www.voanews.com/a/china-positions-itself-as-mediator-between-russia-ukraine/6467503.html>

Az SCO-tagállamok vezetőinek nyilatkozata, Asztana, Kazahsztán, China Daily, 2005. július 5.

Radin Andrew and Reach Clint, Russian views of the international order , Rand Corporation, 2017. május 18.

Mher D Sahakyan, Oroszország nagy eurázsiai partnerségi stratégiája: Objectives and Prospects, 2021. szeptember 29., <https://www.asiaglobalonline.hku.hk/russias-greater-eurasian-partnership-strategy-aims-and-prospects>.